

Num. 1

Barcelona 3 de Juny de 1899

10 cents.

Pèl & Ploma

Ayuntamiento de Madrid

Presentació

Quan un pintor que n sap, treballa, agafa l'*arrencada* i produeix seguit fins que topa amb un destorb. L'*obstacle* sol esser un nou treball, quin encarrec arriba a l'infeliç que n'estava a tres quarts de quinze. La nova feina, caient de sobte, destarota totes les idees que l pinzell tradueix, i quasi sempre resulta un producte estantiç, fet amb una mala gana que am prou feines pot dissimular la traça i la raó. Doncs amb aquest procediment, tant contrari al que convé, s'obtenen la majoria de dibuixos destinats a publicar-se, i això explica en gran part la preferència que ara s dona, del Pirineu cap avall, a les fotografies disfregades o tal com pinten. En canvi, obriu qualsevol de les hermoses publicacions d'Art que ns vénen de França, d'Anglaterra, d'Alemanya o d'altres nacions menys grosses, i es veurà que les principals il·lustracions consisteixen en les reproduccions del treball corrent de cada productor: croquis, projectes, testes començades, mig començades, mobles, trocets tots ells de lliure producció obtinguda en plena *arrencada* pels obrers d'Art que s disputen així ls llorers del món.

Tot comptat i rebut, pera fer-ho aquí és precís pensar am les condicions de la nostra terra i començar pel començament: eridar desinteressadament a tot el public i demostrar-li que s poden fer ninots, bons, bonics i a bon preu, aprofitant els dibuixos obtinguts en plena saó de producció, atenent-se solament a l'interès d'Art que despertin.

Això, que ja s'ha provat de fer-ho reunint costosament aplecs de dibuixos fets per diferents pintors, no ha pogut mai obtenir-se d'una manera enraonada, fins a lograr que la sola excusa de no guardar una col·lecció de dibuixos agradables que alegrin la casa del pobre i honrin la biblioteca del ric sigui senzillament l'indiferència.

En Ramon Casas, que té armaris plens de carteres inflades de dibuixos, s'ha decidit a fer-ne una tria rigorosíssima, i comptant amb el valios concurs dels millors tallers de reproducció, cuidadosament multiplicats per les prempses d'estil de *L'Avenç*, s'ha decidit a fer el primer esforç individual arreglant la confecció d'un modest semmanari artístic, ont anirà publicant dibuixos escullits entre ls que semblin més agradables i curiosos, i que al cap de l'any formin un aplec interessantíssim, admirat pels coneixedors i, si convé, imitat pels xicots que comencin a fer nassos.

Ara ja queda explicada la causa principal de publicar el PEL & PLOMA. Per lo referent al text, afegiré que quedarà reduït a les proporcions de *gazetilles* o comentaris artístics, sense cap pretenció literaria, que fóra molt poca solta, essent produïda per un sol escriptor. Així, la lletra serà ben bé l'expressió de lo que pensem en Casas i jo, de tot lo que de lluny o d'aprop toqui a l'ofici que, amb exit ben diferent, adorem tots dos amb igual passió.

Pera acabar, s'ha d'explicar que l títol de PEL & PLOMA no és cap trobada feliç ni té res que veure am lo que publicarà. En Forain en va fer un que n deien *El Fluvial* i tot eren ninots; ara amb en Caran d'Aché se fan rics amb el *Psit!*, que tampoc vol dir res. PEL & PLOMA és una locució catalana rapida, i, si s vol, el *pèl* pot ser el dels pinzells i la *ploma* la d'escriure. N'hi ha que s pensen que és un diari de cassa: tant de bo que també sigui de pesca!

Velázquez

El PEL & PLOMA surt al món als trescents anys de l'immortalitat del gran pintor Diego Rodríguez de Silva y Velázquez. Hauríem pogut celebrar la coincidència publicant reproduccions dels seus quadros o detalls de la seva vida; però respectant en

absolut la gran figura del primer pintor del món, ens limitarem a recordar això: que homes així no són ni d'aquí ni d'allí: són de tot arreu, i per xò estan de més les llanternes magiques am que s vol espatllar la seva obra a Madrid, baix pretext d'ensenyar-la al public. Si volen lograr això, que obrin de bat a bat les portes del museu sense fer pagar entrada com fraires i que convidin a l'inauguració de l'estatua als pintors francesos, nord-americans, inglesos, alemanys i molts d'aquí, que l tenen en molt més gloriosa adoració que ls que l'empetiteixen posant-lo com a mestre d'*escuela*.

Els grans mestres poden ensenyar sigui allí on sigui: sols els deixebles vénen d'aquest o aquell punt a treure suc del Geni.

Moltes gracies

Al cap de pocs números, els periodics que van bé donen les gracies i prometen *l'oro y el moro*; si sen van al cel, se despeixen com poden, i, si pot ser, a l'inglesa. Nosaltres ens creiem que ns costaria molt de sacudir l'indiferència, però ns trobem en la necessitat de donar les gracies, abans de sortir, als amics, als companys, als aficionats, als *snoobs* i al public que no tenim el gust de coneixer, però que ns ha fet veure un interès en el que no gosavem creure, quan durant llargs mesos preparavem la sortida del PEL & PLOMA. També cal donar les gracies als germans grans de la prempsa, que ja abans de sortir ens han donat cor am la rebuda del cartell den Casas. Gracies a tots, i per molts anys.

Ploma

No és d'escriure: és de barret; d'aquells que no deixen veure les funcions quan els teniu en les files del davant. Tapa un capet preciós, ple de pardals, i és el dibuix d'entrada del nostre semmanari. Val més començar amb un barret de *ploma* que amb una gorra de *pèl*.

Els saltimbanquis

No és cap tirada contra ningú; me refereixo unicament al dibuix del nostre col·laborador especial i general i director artístic, que tanca l present número. Són tres gimnastics d'aquells que n Santiago Rusiñol va gravar a l'aigua fort en la seva *Alegria que passa*. Però ls del dibuix ja l'han passada, l'alegria! I tant, com l'han passada!!

En Casas els va trobar a la *Foire au pain d'épice*, i els va coneixer. En *Cop de Puny* encara és més brutó que abans, però ha de suplir la força am refinaments de crudeltat; el *clown*, d'aixerit, s'ha tornat ximple, que ja és camí natural, i, arrupit en un recó, sembla una cotorra arnada. La que ha rebut més és la infeliç *Zaira!* Pobre aucell sense tripa ni moca! No s va quedar a la nostra terra amb en *Joanet*, i, rodant, rodant, ha anat a parar al París terrible dels infeliços. Se mira al mirall i es posa flors al cap, però sa cara tragica no encén més que flamarades d'esperit de vi, exposant-se a la vergonya, ella que l'ha anada deixant pels esbarzers dels camins. Els ulls enterbolits se miraven uns saltimbanquis d'altre mena, més infeliços que ella: uns cingalesos tremolant sota unes mantes ratades, tossint am sons d'aram, a l'aire fret de París; pensant, si pensen, en els seus boscos de Ceilan, on la vida sembla pastada am sol; mirant sense esperança l correu de les seves Indies, que passava fent el maco, lluint els ors dels vagons, per sobre l carril de cintura.

La Minerva d'ara

És la noia del cartell de PEL & PLOMA. Agrada, se veu de lluny i encara millor de la vora, perquè no és una hermosura llunyera. Sembla un xic forastera, però el seu pare és ben bé d'aquí i deu haver sortit rogenca, perquè ls celtes no tenen res de moro ni de gitano. És la Minerva d'ara, cançada de fer de patum, disfregada de *guerrero* i amb el ditxós mussol del seu poble fent-li l'aleta. Ara, sense malles, sabres, acers ni bronzos, potser va més protegida que no pas am tanta ferramenta. Si l pastor de la poma hagués de donar el premi, Venus s'enfadaria, perquè la Minerva d'ara la sap més llarga que aleshores: sap de lletra i parla, fins am sentit comú; continua guardant la reputació d'Athenea, però la seva presencia desperta més cors que la guerrera antiga.

Les armes d'ara, les que enderroquen titans i cobreixen la terra d'oliveres, són les que juntes té als dits: el pinzell de l'art i la ploma de la raó; l'escut ja no fa ganyotes, però encara té les serps dissimulades en un full de paper. Del temps passat, lo més bonic que li queda és el casc, que formen els cabells, coronats per airosa cimera; ja no marca l camí dels que han d'anar a morir, però ses nobles arrels tremolen orgullosos quan a sota l capet bonic neix una idea bona, nova o gran. És la Minerva d'ara: l'altra, és un ninot.

Els Salons de París

En Zuloaga al Luxembourg

El Govern francès ha adquirit el quadre que n Zuloaga tenia enguany al saló dit del Camp de Mars. És un retrat del seu oncle am ses dugues filles, i no dos quadros diferents, com deia una certa revista de París, probablement feta aquí.

Aquesta obra serà colocada a la sala d'estrangers del museu del Luxembourg al costat del retrat que de la seva mare va fer el pintor americà Whistler.

Felicitem al jurat de l'última exposició de Belles Arts de Barcelona perquè veu tant ben confirmada la medalla de primera que va dar an en Zuloaga.

La medalla d'honor dels Camps Eliseus

El jurat del saló dit dels Camps Eliseus ha donat la medalla d'honor a un quadre den Tattgrain, que representa el saqueig de Sant Quintí per les tropes de Felip II. És un quadre que, reproduït, donarà la volta al món, però que no convencerà a ningú més que als que tant sels en dongui en qüestions de pintura, com són els més nombrosos: semblarà durant algun temps que tinguin raó; però l pobre quadre s'anirà arreconant, fins que cap al sigle XX l'ensenyin en alguna barraca de figures de cera, si encara n corren aleshores. No l deuen haver premiat per l'idea, perquè a la mateixa sala hi ha un quadre den Pla (res de Cecilio) que glorifica tot lo contrari, i també l'han premiat amb un bitllet de segona classe.

En Francisco Miquel i Badia

Al venir el PEL & PLOMA al món, desapareix D. Francisco Miquel y Badia, que exercia en el *Diario de Barcelona* el difícil carrec de critic d'Art. Coneixent-lo com el coneixiem, sentim de tot cor la perdua de l'afectuós amic, que tant sovint s'excusava en la vida privada de les redundants critiques dictades per un criteri preconcebut.

Pensés o no com nosaltres, deplorem sentidament la seva falta, perquè, en fi de comptes, havia sostingut tota sa vida un ideal artistic, que és cosa que escasseja

Rosa Bonheur

Ha mort prop de París, als 78 anys de la seva vida, la pintora francesa Rosa Bonheur, quines obres, reproduïdes, s'han popularisat per tot arreu. El quadre que feu més sensació fou el que representava l'arribada dels cavalls al mercat de París. Estava ara tant oblidada, que molts la creien morta feia temps.

Se suscriu al PEL & PLOMA

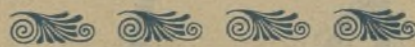
a Barcelona, en les llibreries de:

L'Avenç, 20, Ronda de l'Universitat.
Verdaguer, 5, Rambla del Mig.
Duran i Bori, 30, carrer de Fernando.
Corne, llibreria francesa, 8 i 10, Rambla del Mig.
Piaget, llibreria francesa, 23, Rambla del Mig.
Kiosco Tasso, Pla de la Boqueria (venda a l'engròs).

a Gracia, a can Niubó, 91, carrer Major.

a Paris, l'on s'abonne chez Ed. Sagot, 91 bis, rue Châteaudun.

a London, Emile Pelletier, 30, Goodge Street Tottenham Court Road.

PUCHINELLIS

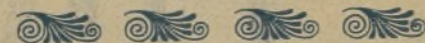
Tots els dilluns, dimecres i divendres, a les 10 de la nit.

Corrida de toros pels Puchinellis. Abans una peça en un acte.

Dijous i diumenge, a dos quarts de cinc de la tarda.

Funcions de broma per nois.

Se serveix beure i menjar a totes hores.

NOTA. — Els clisès del present número han sigut fets per la casa J. THOMAS, 375, carrer de Mallorca.

Tipografia «L'AVENÇ»: Ronda de l'Universitat, 20, Barcelona. — Telefon 115

Pèl & Ploma Semmanari a 10 centims

Dibuixat per R. CASAS * ADMINISTRACIÓ: 6, Passeig de Gracia, GRACIA-BARCELONA * Escrit per M. UTRILLO

SUSCRIPCIÓ

Barcelona, limits actuals, un any, 5 ptes. • Resto de España, un año, 6 ptas. • Union postale universelle, un an, 7'50 fr.

Tots els subscriptors tenen dret al cartell anunciador.

Números atrassats, 25 centims

Ayuntamiento de Madrid